

רשות ניירות ערך

תמצית החלטות הוועדה המוסמכת מטעם רשות ניירות ערך מיום 30.7.2017 בעניין פגיעה במשמעת בבחינות הרשות באמצעות שימוש באמצעי תקשורת בבחינה במקצועית א' במועד בחינות קיץ 2017

בפני חברי הוועדה: פרופ' שמואל האוזר – יו"ר, ד"ר ניצן שילון ועו"ד ברוך לוברט

עובדות האירוע

1. במסגרת בחינות הרישוי (להלן: "הבחינות") שעורכת רשות ניירות ערך (להלן: "הרשות") לשם קבלת רישיון לפי חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה – 1995, ואשר בה נדרשים לעמוד גם מועמדים לקבלת רישיונות מטעם רשות שוק ההון בתחום הביטוח והייעוץ הפנסיוני, נדרשים הנבחנים לקיים הוראות שתכליתן מניעת העתקות ופגיעה במשמעת.
בעקבות מידע שהתקבל ברשות בדבר שימוש באמצעים אלקטרוניים לצורך העתקה בבחינות, הוחלט לקיים ביקורת סמויה בבחינה במקצועית א' אשר התקיימה ביום 29 ביוני 2017, במסגרתה הוצבו מטעם הרשות נבחנים סמויים בכיתות, וסיירים סמויים אשר הסתובבו במסדרונות בתי הספר בהם התקיימו הבחינות. במסגרת הביקורת נמצאו הפרות משמעת מצד שני נבחנים, כמתואר להלן.
נבחן א' ונבחן ב' (להלן: "הנבחנים") נתפסו כשהם מחזיקים טלפון נייד ואו שעון חכם, בניגוד לנהלים, ואף קיימו תקשורת עם בנות זוגם, אשר שהו מחוץ למתחם הבחינה ושלחו להם תשובות לבחינה, עוד במהלכה.
לנבחנים נשלחו מכתבי שימוע בהם ניתנה להם הזדמנות לטעון טענותיהם בכתב. במכתבי התגובה הודו השניים בטעותם ובכך שהחזיקו שעון חכם ואחד מהם – גם טלפון סלולרי, ואף הודו בכך שהחזיקו בהם במטרה להעתיק, אך לדברי כל אחד מן הנבחנים לא נעשה שימוש במכשירים במהלך הבחינה. שני הנבחנים התנצלו על מעשיהם.

המסגרת המשפטית

2. תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (בקשה לרשיון, בחינות, התמחות ואגרות), התשנ"ז-1997 (להלן: "התקנות") מסדירות בפרק השני את נושא הבחינות. בין היתר, מוסדר נושא ה"פגיעה במשמעת".

לעניין פגיעה במשמעת, קובעת תקנה 13 כדלקמן:

"(א) נבחן שפגע במשמעת בשעת הבחינה רשאי המפקח להפסיק את בחינתו ולהוציאו מאולם הבחינות; לענין זה, "פגיעה במשמעת" – לרבות הימצאות ספר, רשימה או כתב אחר ברשותו, שהחזקתם לא הותרה, וכן החזקת אוזניות, טלפון סלולרי וכל מכשיר הקלטה או תקשורת, הפרעה כלשהי למהלך התקין של הבחינה או דיבור, העברת חומר לנבחן אחר, היענות לפניה של נבחן אחר, יצירת קשר כלשהו עם אחר או אי מילוי אחר הוראות המפקח.

(ב) נבחן שפגע במשמעת כאמור בתקנת משנה (א), בין אם הופסקה בחינתו והוצא מאולם הבחינות ובין שהוזהר ולא הופסקה בחינתו או לא הוצא, רשאית הרשות לפסול בחינתו; כן רשאית הרשות לאסור עליו להשתתף בבחינה במועדים אחרים, בין באותו נושא ובין בנושאים אחרים.

(ג) הרשות לא תקבל החלטה לפי תקנת משנה (ב) אלא אם כן נתנה לנבחן הזדמנות לטעון את טענותיו."

3. בהתאם לנוהל פסילת בחינות שגיבשה הרשות לצורך הפעלת הסמכות לפי תקנה 13(ב), ואשר מפורסם באתר האינטרנט של הרשות, נבחן שנתפס בעת הבחינה מעתיק או משוחח בטלפון או מקבל או שולח מסרון (SMS) שעניינו חומר הבחינה, תיפסל בחינתו, וכן הוא יהא מנוע מלגשת לכל בחינות הרשות במשך ארבעה מועדים סמוכים נוספים (סך הכל עיכוב של כשנתיים וחצי). כאשר מדובר בהחזקה גרידא של מכשיר הטלפון, יהיה הנבחן מנוע מלגשת למבחן במשך שני מועדים סמוכים (סך הכל עיכוב של כשנה וחצי). עוד בהתאם לנוהל, מוקנה לרשות שיקול דעת להחמיר עם הנבחן בנסיבות המצדיקות זאת, מטעמים שיירשמו, בין היתר בהתאם לנסיבות המיוחדות של הפגיעה במשמעת, והוראות התקנות אינן מגבילות את אורך התקופה בה רשאית הרשות לאסור על הנבחן להשתתף בבחינה במועדים אחרים, בין באותו נושא ובין בנושאים אחרים.

דין

4. הנבחנים אינם מכחישים כי החזיקו טלפון נייד ו/או שעון חכם בשעת הבחינה, בניגוד לתקנות ולנוהל, ואין מחלוקת כי בכך התקיימה פגיעה במשמעת המקימה את סמכות הרשות לפסול את בחינתם וכן לאסור עליהם לגשת לבחינות במועדים נוספים.
5. מעשיהם של שני הנבחנים מצדיקים נקיטת עמדה מרתיעה בפני נבחנים השוקלים העתקה וכל פגיעה אחרת במשמעת, ובפרט שימוש באמצעי קשר אלקטרוניים שונים שהולכים ומתפתחים.
6. במקרה קודם שהובא לאחרונה בפני הרשות, ראתה לנכון ועדת הרשות שדנה בנושא להחמיר עם הנבחן, מעבר לאמור בנוהל, וזאת כיוון שלאורך כל הדרך הלה לא שיתף פעולה, לא הודה במעשיו ולא הביע חרטה עליהם. נבחן זה סיפק הסברים בלתי הגיוניים למעשיו, מחק את התכתובות הסלולרית עם הגורם שסייע לו ותאם עימו גרסאות. לפיכך, החליטה הוועדה לפסול את בחינתו ולהרחיקו מלגשת לבחינות הרשות במשך שלוש שנים (שישה מועדים).

7. במקרה נוסף, הקודם לזה אשר תואר בסעיף הקודם, הורחק הנבחן לשלוש שנים (שישה מועדים) לאחר שביצע העתקה באמצעות יישומון "וואטסאפ".

היות שעובדות שני המקרים הנוכחיים דומות, אולם נבחן ב' שיתף פעולה באופן מלא עם הביקורת וניסה לסייע לה, וכן לאור זאת שהתקיימו במקרה שלו נסיבות אישיות מקלות, ראתה הוועדה לנכון להקל עמו ולהטיל עליו עונש שהוא מתחת למדרג העונשים הקבוע בנוהל הרשות בנושא.

החלטה

1. לפסול את הבחינה של נבחן א', וכן למנוע ממנו לגשת לכל בחינות הרשות במשך ארבעה מועדים נוספים מעבר למועד קיץ 2017 (עיכוב של שנתיים לאחר תום המועד הנוכחי).
2. לפסול את הבחינה של נבחן ב', וכן למנוע ממנו לגשת לכל בחינות הרשות במשך שלושה מועדים נוספים מעבר למועד קיץ 2017 (עיכוב של שנה וחצי לאחר תום המועד הנוכחי).
3. לפרסם את ההחלטות באתר הרשות ללא ציון שמות הנבחנים.